

T Ü N D É R K E R T

- Áldott, boldog karácsonyt! -

Kalendárium

- December - Karácsony hava

Ügyeskedj!

- Gondolkozz! Oldd meg!

Természetráaj

- Ponty, eukaliptusz

Legyél Te is indián!

- A negyedik próba

Mese

- Ünnepi versek

Mellékletek

- Karácsonyfadíszek, ablakdíszek

December – Télelő, Karácsony hava

A tél és a hó közeledtével, most a nagyon kedves és hasznos madarokról, és a **téli madárvédelemről** fogok néhány fontos gondolatot elmondani nektek.

Már a kisiskolás tankönyveinkből megtanultuk, hogy az énekesmadarak az ember kedves segítőtársai. Gyönyörködtető szólamaikon túl ropant sok bogarat, hernyót, kukacot pusztítanak el, és ezzel a legtermészetesebb módon védik a fákat és veteményeket.

Amikor leesik az első hó, a jótékony hópaplan betakarja és védi a növényeket. A madarakra viszont ráköszönt a sovány időszak. (A melegebb égtájakra repült rokonaikkal ellentétben télre is itthon maradnak a feketerigók, a szén- és kékcinegék. De nálunk telet a zöldike, a meggyvágó és a nagy fakopáncs is.)

Fő táplálékuk, a rovarvilág ezernyi képviselője ilyenkor mélyen a föld alatt vagy a fák kérge védelmében rejtőzik, a kis madarak számára elérhetetlenül. Ráadásul az itatóhelyeken is befagy a víz, így a madarak nemcsak éheznek, hanem szomjaznak is.

Télen tehát nagyon is rászorulnak kis barátaink az ember segítségére. December végétől egészen március elejéig - ha módunk van rá - etessük őket!

A madarak többségének **legjobb táplálék a zsíros, olajos magvakból** (napraforgó, lenmag, stb.) áll. Kitehetünk nekik a kertben lévő faágra, vagy az emeleti ablakpárkányra összetört diót, félbevágott (és kikötött) almát, lereszelt sárgarépat és apróra vágott főtt tojást egyaránt. Olcsón vásárolható a madárkalács, mely faggyúval összegyúrt magvakat tartalmaz. (A gombóc nagyságú golyót is könnyű kiakasztani bármely szélvédett helyre.)

Télen ne adjunk nekik kenyeret; és a magvakat ne szórjuk a hóra vagy a földre. Készítsünk

fedett madáretetőt kedvenceinknek. Nagyon fontos az itatás is, mert a szegény madarak a befagyott vízzel nem képesek a szomjukat oltani.

Befejezésül a madáretetés legfontosabb alapszabályára szeretném felhívni a figyelmet: **ha elkezdtük az etetést, a tél folyamán nem szabad abbahagyni!** Végzetes lehet az etetőnkre szokott madarakra!

MINDEN KEDVES OLVASÓNKNAK ÁLDOTT, BÉKÉS, MADÁRDALLAL TELI KARÁCSONYT ÉS BOLDOG ÚJ ESZTENŐT KÍVÁNOK!

Vallási ünnepek:

december 3.: Advent 2. vasárnapja

december 8.: A Szeplőtelen fogantatás ünnepe

december 11.: Advent 3. vasárnapja

december 18.: Advent 4. vasárnapja

december 24.: Szenteste

december 24.: Karácsony, Jézus Krisztus születése

december 26.: Karácsony másnapja

december 28.: Aprószentek Emléknapja

december 30.: Szent Család ünnepe

Jeles napok:

december 1.: Az AIDS Világnapja

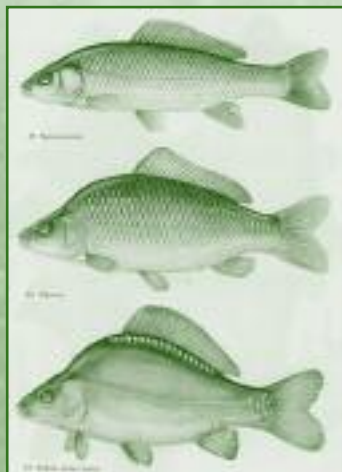
december 3.: A Fogyatékkal Élő Emberek Nemzetközi Napja

december 10.: Az Emberi Jogok Napja

december 31.: Szilveszter Napja

Márti

A hónap állata és növénye

Advent lévén, Közép-Európa legismertebb halfajáról, a pontyról essen most néhány szó. Elterjedésének másik két központja a Csendes-óceán és Ázsia térsége. Az európai halastavakban nevelt ponty a Dunából származik, ahonnan már a rómaiak is halászták, és később (mint tenyésztett halat) Európa-szerte

el is terjesztették. Az elterjedéséhez a kereszténység is jelentősen hozzájárult, a ponty ugyanis fontos böjti étel. Emiatt a legtöbb kolostor mellett halastavat létesítettek, hogy böjt idején elegendő hal álljon a hívők rendelkezésére. Hazánkban Karácsony szentestéjén egyikünk ünnepi asztaláról sem hiányozhat a halászlé és a rántott ponty.

A ponty rendkívül igénytelen hal, nincs szüksége oxigéndús vízre, sőt a víz szennyezettségét is jól tűri. Tenyésztett fajtái közül a pikkelyes pontynál lényegesen nép-

szerűbb a kevés, de nagy pikkelyű, húzóerős tükrönponty. Rajta csak elvétve, az úszói és farka tövében akad néhány pikkely.

A növények közül most a Föld egyik legmagasabb lomblevelű fájáról, a mandulalevelű eukaliptuszról írok nektek. Ausztrália jellegzetes növénye, több száz faja él ezen a távoli földrészén. Igen sűrű, nehéz és tartós fája ugyan nehezen megmunkálható, ennek ellenére kitűnő nyersanyag. Főként bútor- és hajógyártásra alkalmas.

Napjainkban az eukaliptusz egyedül Ausztráliában honos, de levélenyomatainak maradványai tanúsítják, hogy egykor Közép-Európa növényvilágának is része volt.

Számos eukaliptuszfaj levele értékes illóolajat tartalmaz, amely az illatszer- és gyógyszeripar keresett alapanyaga. A téli hónapokban mindannyian találkozhatunk vele, ugyanis a megfázás és a torokgyulladás elleni harc fontos kiegészítője: gyógycukorka alkotórésze, illóolaj.

Márti

Egészség-abc

– Jellegetes Karácsonyi ételek –

Az ünnepi asztalra a böjt miatt szegényes ételeket tettek, de ezekből sokat és sokfélét (dió, alma, szentelt ostya, mézbe mártott fokhagyma, bab, borsó, mákos tészta stb.). Ezeket megfelelő sorrendben fogyasztották el, s a család minden tagjának ennie kellett mindenből, mert a néphit szerint az így megevett táplálék a család egészségét biztosítja és sok pénzüket lesz. Az almának Karácsonykor többféle

mágikus szerepet tulajdonítottak (pl. a családfő annyifelé vágta, ahány tagú a család, s mindenki kapott belőle, hogy összetartsanak). A Karácsonyi dióevés szinte mindenhol hagyomány volt (az egészséges dió jó egészséget jósolt). Az ételek maradékát, a „Karácsonyi morzsát” összeszedték, későbbiekben zacskóban tárolták és pl. a gyógyításban használták.

Ági

Hornayák Kinga, 10 éves

ZELK ZOLTÁN: MIKULÁS

Hóval lepett égi úton
Mikulás már útra kél,
csillagok szállnak fölötte
s vígan fut véle a szél.

Előveszi aranykönyvét,
amelyben gyermeknevek
vannak gondosan felírva,
s nézi: jó vagy rossz gyerek?

Világjáró a csizmája,
átlép várost, falvakat,
de olykor megáll s elidőz
egy-egy kis ablak alatt.

Hogyha rossz: hát virgács
néki!
De ha jó, akkor cukor...
S már továbbmegy – szél és
felhő
Sem éri utol.

JÓZSEF ATTILA: BETLEHEMI KIRÁLYOK

Adjonisten, Jézusunk, Jézusunk!
Három király mi vagyunk,
Lángos csillag állt felettünk,
gyalog jöttünk, mert siettünk,
kis juhocska mondta - biztos
itt lakik a Jézus Krisztus.
Menyhárt király a nevem.
Segíts, édes Istenem!

Adjonisten, Megváltó, Megváltó!
Jöttünk meleg országból.
Főtt kolbászunk mind elfogyott,
fényes csizmánk is megrogyott,
hoztunk aranyat hat marékkal,
tömjént egész vasfazékkal.
Én vagyok a Boldizsár,
aki szerencsény király.

Istenfia, jónapot, jónapot!
Nem vagyunk mi vén papok,
úgy hallottuk, megszülettél,
szegények királya lettél.
Benéztünk hát kicsit hozzád,
Üdvösségünk, égi ország!
Gáspár volnék, afféle
földi király személye.

Irul-pirul Mária, Mária,
boldogságos kis mama.
Hulló könnye záporán át
alig látja Jézuskáját.
A sok pásztor mind muzsikál.
Meg is kéne szoptatni már.
Kedves három királyok,
jóéjszakát kívánok!

Dotter Klaudia, 7 éves

1. Kösd össze a pontokat 1 – 85- ig! Ki is színezheted a kapott rajzot!

2. Összekeveredett néhány karácsonnyal kapcsolatos kifejezés. Próbáld a betűket helyes sorrendbe tenni és megtalálni a szavakat!

ŐESGCN

SDÍZ

OROSZKÚ

6. Színezd ki a ponttal jelölt részeket az alábbi feladatban!

Összeállította: Zsuzsa

Gyerekszemmel

1. Közeleg a Karácsony...

– Igen, már alig várom. Szeretem ezt az ünnepet. Ilyenkor végre együtt van az egész család. Találkozom az unokatestvéreimmel is, akiket egy évben csak kétszer-háromszor látok. És persze, nem utolsó sorban ajándékokat is kapok.

2. Te hogyan készülsz erre az ünnepre?

– Már vettem egy-két ajándékot, de saját készítésűeket is fogok ajándékba adni. Sok pénz kellene ahhoz, hogy megvehessem mindenkinek azt, amit szeretnék. A nővérem segíteni fog nekem, legalábbis ezt ígérte. Remélem, betartja!

3. Szoktál segíteni a sütés-főzésben?

– Igen. Anyunak szoktam segíteni. De inkább a sütésben. A kókuszgolyót már egyedül is meg tudom csinálni. Anyuék szerint nagyon finom! Amúgy a menü a szokásos lesz: halászlé, rántott hal, töltött káposzta.

4. Szerinted fontosak az ünnepek?

– Nagyon is. A családban mindenki sokat dolgozik, ezért nagyon kevés idő jut egymásra. Nyaralni sem igen jutunk el. Így maradnak az ünnepek. Ilyenkor legalább együtt vagyunk. Vidékre is el szoktunk menni az unokatesómékhoz. Az ünnepekkor mindenki boldog, hogy együtt lehet.

LEGYÉL TE IS INDIÁN!

Melyek indián törzsek nevei?

APACS, DAKOTA, FERRARI, IROKÉZ, KOMANCS, HUROK

Keresd meg a helyes választ!

1. Minden indiánnak volt védőszelleme?

igen

nem

2. Szabad volt-e belépni a tipibe, ha a bejárati függöny be volt húzva?

igen

nem

3. Miért könyörögtek az indiánok a kígyótáncban?

sikeres vadászatért   jó termésért   esőért

4. Mit hívták a préri-indiánok tüzes paripának vagy vasparipának?

vonatot

traktort

autót

5. Milyen tollból készült a préri-indiánok tolldíszé?

strucctoll

sastoll

pávatoll

Ha van kedvetek,
színezzétek ki ezt a képet!

Várjuk a helyes megfejtéseket!

Cím: MMSZ Egyesület Módszertan

(Kék Hold és Mókás Medve)

1033 Budapest, Miklós utca 32.

Összeállította:

Zsuzsa

Információk

LAJOS U.:

- Mikulás-várás: december 6. (kedd) 16.00-tól*
Karácsonyfa-díszítés: december 23. (péntek) 15.00-tól
Csoportos játékok kiskamaszoknak: december 6., 13. (keddenként) 16.30-tól
Játszva németül: december 7., 14. (szerdánként) 16.00-tól
Csocsózás: december 15. (csütörtök) 15.00-tól
Aprók tánca: december 7., 14. (szerdánként) 10.00-tól

HUSZTI ÚT:

- Mikulás-várás: december 10. (szombat) 16.00-tól*
Karácsonyfa-díszítés: december 23. (péntek) 10.00-tól
Kicsik kézművese: december 6., 13. (keddenként) 16.00-tól
Agyagozás: december 1., 8. (csütörtökönként) 16.00-tól
Aprók tánca: december 2., 9. (péntekenként) 16.00-tól
Filmklub: december 3., 17. (szombatonként) 16.00-tól
Aerobictanfolyam: december 7., 14. (szerdánként) 16.00-tól

KERÉK U.:

- Mikulás-várás: december 7. (szerda) 16.00-tól*
Karácsonyi ünnepség: december 22. (csütörtök) 16.00-tól
Agyagozás: december 1., 8. (csütörtökönként) 16.00-tól
Kicsik kézművese: december 7., 14. (szerdánként) 10.00-tól
Nagyok kézművese: december 7., 14. (szerdánként) 16.00-tól

ZEMPLÉN U.:

- Mikulás-ünnepség: december 6. (kedd) 16.00-tól*
Sütizés: december 20. (kedd) 16.00-tól
Karácsonyfa-díszítés: december 23. (péntek) 16.00-tól
Karácsony: december 24. (szombat) 10.00-tól
Szilveszteri buli: december 31. (szombat) 10.00-tól
Baba-mama klub: december 7., 21. (szerdánként) 10.30-tól
Baba-mama torna: hétfőnként, csütörtökönként 9.00-tól
Kézműves foglalkozás: december 5., 10., 15. 16.00-tól

GYŰRŰ U.:

- Mikulás-ünnepség: december 6. (kedd) 16.00-tól*
Karácsonyfa-díszítés: december 24. (szombat) 10.00-tól
Szilveszteri buli: december 31. (szombat) 10.00-tól
Kézműves foglalkozás: hétfőnként és szerdánként 15.00-tól
Baba-mama klub: december 2., 16. (péntekenként) 10.00-tól
Filmklub: csütörtökönként 16.00-tól
Spanyol nyelvoktatás: keddenként 16.00-tól

SILVÁNUS SÉTÁNY:

- Mikulás-ünnepség: december 6. (kedd) 16.00-tól*
Karácsonyi vásár: december 12-16.
Közös karácsonyfa-díszítés: december 23. (péntek) 16.00-tól
Diafilmvetítés szerdánként 17.30-tól
Kézműves foglalkozás: hétfőnként és péntekenként 16.00-tól
Énekes-mondóka foglalkozás: keddenként, csütörtökönként 10.30-tól

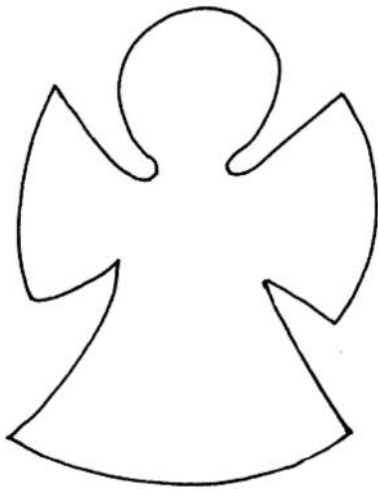
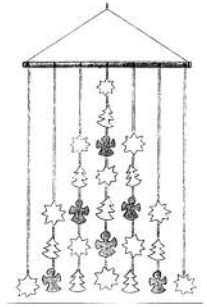
Kedves Gyerekek!

A mellékletek segítségével karácsonyfadíszeket és karácsonyváro ablakdíszt készíthettek. Az ablakdíszhez ki kell vágnotok az angyal, csillag és fenyő formákat, majd sablonként használva színes papírból vágjátok ki annyi darabot belőlük, amennyit alájuk írtam. Ezután, a minta alapján, ragasszátok fel egy fonálra őket, s kötözzétek rá egy hurkapálcára. Így aztán felfüggeszthátjátok ajtóra, ablakra, falra.

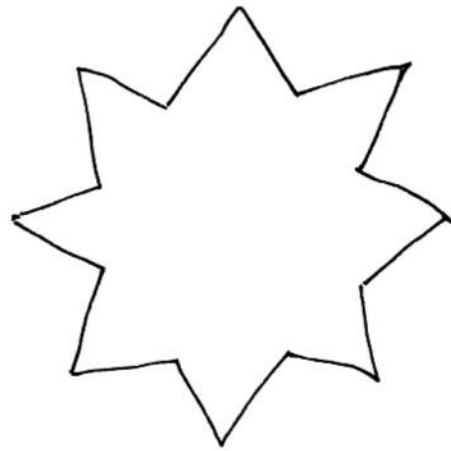
A kis karácsonyi formákat (a 2. melléklet) is színezzétek ki, s ha kivágnátok őket, madzagot ragasztva rájuk, felakaszthatjátok majd a karácsonyfára. A kártyákat pedig üdvözlét írására is felhasználhatjátok.

Boldog karácsonyt kívánok!

Zsuzsa

6 db szükséges

11 db szükséges

8 db szükséges

